ความสัมพันธ์ของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินของกรมควบคุมโรค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ทิพวรรณ กลั่นปรีชา
Tippawan Klanpreecha

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
Master Degree's student of Accountancy Program College of Innovative Business and Accountancy, Dhurakij Pundit University
Email : tipawanchinda@gmail.com

ที่อยู่ 88/254 ถ.ติวานนท์ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. 11120
โทรศัพท์มือ : 66-81-365-5391

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ และผลกระทบระหว่างการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินในหน่วยงานที่สังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 409 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

จากผลการวิจัย พบว่า 1.การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินในทุกด้าน 2.การทดสอบผลกระทบ พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร ผลการดำเนินงาน และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ และผลการดำเนินงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว และสุดท้ายการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงาน การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

คำสำคัญ : การบริหารความเสี่ยง, การเบิกจ่ายเงิน

Abstract

The research was study the relationship between fiscal risk management and disbursement efficiency of the Department of Disease Control Ministry of Public Health. By using questionnaires as a tool for data collection from a sample of people who disbursement in division under the Department of Disease Control Ministry of Public Health consisting of 409 people. The statistics used for data analysis are number or frequency, percentage, standard deviation. Analysis of variance correlation analysis and multiple regression analysis by using the finished statistical program

The results of the research showed 1 .fiscal risk management were correlated to disbursement efficiency 2.the management of fiscal risk in terms of governance & culture performance and information communication & reporting are affect to the efficiency of disbursement of accuracy. Next, the manage fiscal risk in terms of strategy and objectives and performance results affect the efficiency of disbursement in terms of speed. Finally, the management of fiscal risk in terms of performance review & revision and information communication & reporting affecting to the efficiency of disbursement of satisfaction.

Key word : Risk management, disbursement

บทนำ

ตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ผลักดันให้ภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ เป็นองค์การที่มีสมรรถนะสูง โดยมีการปรับปรุงกระบวนงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การบริหารจัดการความเสี่ยงจงเป็นตัวช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่องค์กร กรมควบคุมโรคเป็นหน่วยงานราชการหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับ “การบริหารความเสี่ยง” ตามมาตรฐาน COSO (ERM) (กองบริหารทรัพยากรบุคคล กรมควบคุมโรค, 2561) ประกอบด้วย 5 หลักการสำคัญ และ 20 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน องค์กรควรนำหลักการและองค์ประกอบต่าง ๆ ไปใช้ในการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง ความรวดเร็ว ความพึงพอใจ ซึ่งปัจจุบันพบว่าการปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินในกรมควบคุมโรค ยังคงมีความล่าช้า การเบิกจ่ายเงินไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ เกิดจากปัจจัยที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ก่อให้เกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการปฏิบัติงาน รวมถึงไม่ตอบสนองต่อนโยบายเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ และอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงจากการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ (ธีระศักดิ์ ใจห้าว, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา “ความสัมพันธ์ของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข” ทำให้เห็นถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง สามารถหาแนวทางป้องกันควบคุมความเสี่ยง ส่งผลให้กระบวนการปฏิบัติงานเกิดความรวดเร็ว ถูกต้อง และผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

2. เพื่อศึกษาผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังส่งผลต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

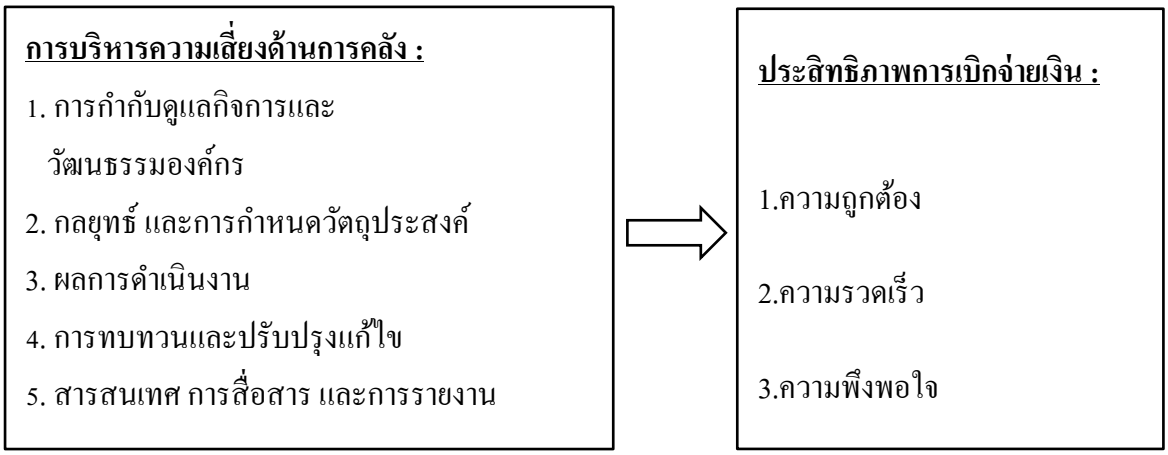

สมมุติฐานการวิจัย

H_{1a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{1b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{1c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{2a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{2b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{2c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{3a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{3b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{3c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{4a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{4b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{4c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{5a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{5b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{5c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{6a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{6b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{6c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{7a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{7b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{7c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{8a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{8b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{8c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{9a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{9b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{9c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

H_{10a} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง

H_{10b} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว

H_{10c} : การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงด้านการเบิกจ่ายเงินของกลุ่มตรวจสอบระเบียบและใบสำคัญ กรมควบคุมโรคให้มีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบริหารความเสี่ยง

นฤมล สอาดโฉม (2549) กล่าวว่า “ความเสี่ยง” หมายถึง ความไม่แน่นอนที่อาจนำไปสู่ความสูญเสีย ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550) อธิบายคำนิยามความหมายของ “ความเสี่ยง” หมายถึง โอกาสที่บางสิ่งบางอย่าง อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของสิ่งที่เป็นอันตรายหรือภัยคุกคามที่ส่งผลต่อกิจกรรมทางธุรกิจ โอกาสที่เกิดขึ้นแล้วธุรกิจจะเกิดความเสียหาย ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และการคลาดเคลื่อนของการคาดการณ์ หากความคลาดเคลื่อนนั้นมีโอกาสเกิดขึ้นมากเท่าใด ความเสี่ยงก็จะมีค่ามากขึ้นเท่านั้นเช่นกัน (กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, ณัฏฐ์ชัย สิริธนธานี, และภัคสิริ กาญจน์ สิริธนธานี, 2557)

กรอบการบริหารความเสี่ยง COSO ERM 2017 มีการปรับปรุงองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 5 หลักการ และมี 20 องค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน องค์กรควรนำหลักการและองค์ประกอบต่าง ๆ ไปใช้เพื่อให้เกิดการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร

ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ทรัพยากรที่สิ้นเปลืองน้อย โดยมีเป้าหมาย คือ ประสิทธิผล (Effectiveness) เมื่อผลการปฏิบัติงานดี ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดี มีประสิทธิผลจะสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ว่าสามารถดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ มีนักวิชาการชาวไทยและนักวิชาการต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้หลายท่าน (อัครเดช ไม้จันทร์, 2560) สรุปไว้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การกระทำกิจกรรมใด ๆ ที่บรรลุผลตามที่ต้องการและตั้งเป้าหมายไว้ โดยสามารถประหยัดและลดการสูญเสียของทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม ที่มุ่งผลิตผลลัพธ์ โดยมีสัดส่วนของต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าในการลงทุนน้อยที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างทันต่อสถานการณ์ และเป็นประโยชน์ต่อองค์กรอย่างคุ้มค่าโดยอาศัยปัจจัยจากประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับ ด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือรวมถึงด้านการจัดการ จนได้ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไขของเป้าหมาย ถูกต้องรวดเร็ว และเป็นที่พึงพอใจขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วิทยา ด่านธำรงกูล, 2546) ได้กล่าวถึงความหมายของประสิทธิภาพว่า ความสามารถในการใช้ทรัพยากรอยู่อย่างคุ้มค่า ตรงตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร ผลการปฏิบัติการขององค์กร ประกอบด้วย ประสิทธิผล และประสิทธิภาพ ถ้าองค์กรขาดประสิทธิภาพมุ่งประสิทธิผล เมื่อนั้นองค์กรกำลังสูญเสียทรัพยากร แต่สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2545)

ความหมายของความถูกต้อง หมายถึง คุณภาพของงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่มีความผิดพลาด หรือมีการผิดพลาดน้อยที่สุด พนักงานทำงานมีคุณภาพตรงตามแผนงาน/โครงการ เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ และงานออกมามีคุณภาพดี คุณภาพของงานเป็นที่ยอมรับต่อองค์กรภายนอก และคุณภาพของงานที่ต่ำกว่ามาตรฐานอยู่ในเกณฑ์พิกัดที่ยอมรับได้

ความหมายของความรวดเร็ว หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย การทำงานมีความถูกต้องครบถ้วน รวดเร็ว และความเรียบร้อยของผลงานที่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำงานได้เสร็จทันตามเวลาที่องค์กรกำหนด

ความหมายของความพึงพอใจ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (2542) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก ชอบใจ และพึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการและลูกจ้างชั่วคราวที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงิน ซึ่งมีหน่วยงานที่ตั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 42 ขนาดตัวอย่างจำนวน 409 ชุด โดยได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกกะกุล, 2543) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงด้านการคลัง โดยตั้งคำถามตามองค์ประกอบการบริหารความเสี่ยงแบบ COSO-ERM 2017

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยแบ่งระดับของความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ คือ การใช้แบบสอบถามโดยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเบิกจ่ายเงิน และมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการพิจารณากระบวนการเบิกจ่ายเงินของกรมควบคุมโรค ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2563 จำนวน 409 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ออกแบบงานวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลจากการสำรวจ (Sample Survey) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด (close ended) และคำถามแบบปลายเปิด (open ended)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของตัวอย่างใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ โดยคำนวณจากค่าอัตราภาคชั้น และแบ่งออกเป็น 5 ช่วงเท่ากันโดยใช้สูตรหาความก้าวของอัตราภาคชั้นตามแนวความคิดของ (Yamane, 1973 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกกะกุล, 2543)

3. นำข้อมูลที่วิเคราะห์มาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์พิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เกณฑ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2544 : 316)

4. นำข้อมูลมาทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการทดสอบการส่งผลกระทบต่อตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้วยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 409 ตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุน้อยกว่า 30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานเป็นประเภทข้าราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน 3 – 10 ปี และดำรงตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน และผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลัง ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ 1. ด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ การจัดโครงสร้างการดำเนินงานและสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสม สอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร 2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การกำหนดวัตถุประสงค์องค์กร สอดคล้องและสนับสนุนกลยุทธ์ของหน่วยงานโดยพิจารณาถึงความเสี่ยงในระดับต่าง ๆ 3. ด้านผลการดำเนินงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การค้นหาทางเลือกเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงต่าง ๆที่เกิดขึ้น 4. ด้านการทบทวนและปรับปรุงแก้ไข พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 5. ด้านสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆมาช่วยในการระบุและจัดการความเสี่ยงได้อย่างเพียงพอ เหมาะสมและทันต่อเวลา ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของการบริหารความเสี่ยงด้าน การคลังทั้ง 5 ด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร

จากการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ 1. ด้านความถูกต้อง พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การบริหารความเสี่ยงช่วยให้การเบิกจ่ายเงินได้ตรงตามแผนงาน หรือตามเป้าหมายที่กำหนด 2. ด้านความรวดเร็ว พบว่าภาพรวมยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การบริหารความเสี่ยงช่วยให้มีผลการเบิกจ่ายเงินตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างทันเวลา 3. ด้านความพึงพอใจ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ การบริหารความเสี่ยงช่วยให้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินทั้ง 3 ด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับเห็นด้วยมากลำดับแรกคือ ความถูกต้อง และจากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

การทดสอบผลกระทบ พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร ผลการดำเนินงาน และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ และผลการดำเนินงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว และสุดท้ายการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงาน การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่า ระดับความคิดเห็นของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลัง จะพบว่า มีการพิจารณาเป็นรายด้านนั้น ด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กรในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แต่เมื่อพิจารณาลงไปในรายด้านของด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร จะพบว่าด้านการจัดโครงสร้างการดำเนินงานและสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสม สอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร (ค่าเฉลี่ย 4.22) ค่าเฉลี่ยอยู่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าบุคลากรของกรมควบคุมโรคให้ความสำคัญกับการจัดโครงสร้างการดำเนินงานและสายการบังคับบัญชาที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร เนื่องจาก กรมควบคุมโรคเป็นหน่วยงานราชการการจะเบิกจ่ายเงินงบประมาณต้องดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับ ซึ่งต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการเบิกจ่ายเงินดังกล่าว และหากไม่มีอำนาจ หรือวงเงินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเกินกว่าอำนาจที่จะอนุมัติได้ ต้องส่งเอกสารต่อไปยังสายการบังคับบัญชาในระดับที่สูงกว่าเพื่อขออนุมัติต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร นาถพิริยรัตน์ และมณฑล สรไกรกิติกูล (2560) กล่าวว่าการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการควบคู่กับการสร้างพื้นฐานโครงสร้างธุรกิจด้วยการออกแบบโครงสร้างการบริหารและวัฒนธรรมองค์กรให้เหมาะสมจะช่วยให้ทำงานได้อย่างมีความสุข แสดงให้เห็นว่าองค์กรควรให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงในหน่วยงาน เนื่องจากการ

บริหารความเสี่ยงที่ดีจะช่วยให้สภาพการทำงานมีความปลอดภัย ลดความเครียดที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ก่อเกิดทัศนคติในทางบวก ก็จะช่วยให้สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังกับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน พบว่าตัวแปรการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังทุกตัวมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร การกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ ผลการดำเนินงาน การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง ด้านความรวดเร็ว และด้านความพึงพอใจ ซึ่งหากพิจารณารายด้าน ในด้านความถูกต้อง การกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้องมากที่สุด คือ r = 0.509 รองลงมาจะเป็นผลการดำเนินงาน r = 0.490 และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล r = 0.438 ในทิศทางเดียวกัน ในด้านความรวดเร็ว ผลการดำเนินงานของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็วมากที่สุด r = 0.449 ในทิศทางเดียวกัน และด้านความพึงพอใจ พบว่า ผลการดำเนินงานของหน่วยงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจมากที่สุด r = 0.482 ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมโนชัย สุดจิตร (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรกับการจดการคุณภาพภาครัฐผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรมีองค์ประกอบที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงาน เมื่อนำการจัดการคุณภาพภาครัฐมาบูรณาการกันจะสนับสนุนการดำเนินงานเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง

การทดสอบผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังกับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน พบว่า ในด้านความถูกต้องของการเบิกจ่ายเงิน การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร ผลการดำเนินงาน และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังกับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้อง หมายความว่า หากจะเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินให้มีความถูกต้อง ลดความผิดพลาดของใบสำคัญ กรมควบคุมโรคต้องเน้นพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลความเสี่ยงการเบิกจ่ายเงินที่ดี มีกลุ่มที่ตรวจสอบระเบียบและใบสำคัญต่าง ๆ ก่อนจะส่งถึงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน เพื่อลดข้อผิดพลาดและทำให้การเบิกจ่ายเงินมีความถูกต้อง รวมทั้งต้องมีการรายงานผลความเสี่ยงและความผิดพลาดในการเบิกจ่ายเงินเพื่อนำไปปรับปรุงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบใบสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถัดไปในด้านความรวดเร็ว การบริหารบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของการกำหนดกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ และผลการดำเนินงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังกับประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความรวดเร็วเช่นกัน อธิบายได้ว่า การดำเนินงานต้องมีการระบุถึงความเสี่ยงในการเบิกจ่ายเงินว่าส่วนไหนที่เกิดข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง และมีการประเมินและหามาตรการมาตอบสนองได้อย่างทันท่วงทีจะทำให้การเบิกจ่ายเงินมีความรวดเร็ว เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สุดท้าย ในด้านความพึง

พอใจของผู้รับบริการ การบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของผลการดำเนินงาน การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข และข้อมูลการสื่อสารและการรายงานผล ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความพึงพอใจ จะสอดคล้องกับด้านความรวดเร็ว คือ หากมีการประเมินความเสี่ยงและมีมาตรการตอบสนองได้ดี จะทำให้การเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับบริการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นระยะเพื่อสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป ดังที่ ประจบ ศรีวงษ์, วิไลวรรณ โยคุณ, สัญญา ใจคง, สิทธิพร นามมา. (2560) ได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรค ที่ 6 จังหวัดขอนแก่น โดยการติดตามการนำคู่มือการปฏิบัติงานไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของงาน ถือเป็นการบริหารความเสี่ยงด้านการคลัง โดยค่าคะแนนความพึงพอใจของบุคลากรต่อระบบฯที่พัฒนาอยู่ในระดับมาก หากมีการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังในส่วนของสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงานส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้องและความพึงพอใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อองค์กรมีสารสนเทศ การสื่อสารและการรายงานที่ดี มีการรวบรวมข้อมูล แบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นทั่วทั้งองค์กร ทั้งจากภายในและภายนอก เพื่อระบุ ประเมิน และตอบสนองต่อความเสี่ยงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงินด้านความถูกต้องและด้านความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. กรมควบคุมโรคต้องเน้นพัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลความเสี่ยงการเบิกจ่ายเงินที่ดี มีกลุ่มที่ตรวจสอบระเบียบและใบสำคัญต่าง ๆ ก่อนจะส่งถึงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน เพื่อลดข้อผิดพลาด และทำให้การเบิกจ่ายเงินมีความถูกต้อง รวมทั้งต้องมีการรายงานผลความเสี่ยงและความผิดพลาดในการเบิกจ่ายเงินเพื่อนำไปปรับปรุงขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน การตรวจสอบใบสำคัญให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การดำเนินงานต้องมีการระบุถึงความเสี่ยงในการเบิกจ่ายเงินว่าส่วนไหนที่เกิดข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง และมีการประเมินและหามาตรการมาตอบสนองได้อย่างทันท่วงทีจะทำให้การเบิกจ่ายเงินมีความรวดเร็ว เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

3. ควรมีการประเมินความเสี่ยงและมีมาตรการตอบสนองได้ดี จะทำให้การเบิกจ่ายเงินให้กับผู้รับบริการเป็นไปได้อย่างรวดเร็วทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งควรมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเป็นระยะเพื่อสามารถนำมาปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของการบริหารความเสี่ยงในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านตรวจสอบภายใน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านแผนงานและยุทธศาสตร์ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร

2. ควรมีการศึกษางานวิจัยดังกล่าวในรูปแบบของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการบริหารความเสี่ยงด้านการคลังและประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเงิน

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ภายในสังกัดกรมควบคุมโรค เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ปรับปรุงและพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ, ณัฏฐ์ชัย สิริธนธานี, ภัคสิริกาญจน์ สิริธนธานี. (2557). *การจัดการความเสี่ยงและตราสารอนุพันธ์.* กรุงเทพฯ : McGrawHill.

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2549). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่.* กรุงเทพฯ : ธรรมกมลการพิมพ์.

ธีระศักดิ์ ใจห้าว. (2560) . *ความมีประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรของกองทัพอากาศ ด้านการเงิน การบัญชี และงบประมาณ* (การค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นฤมล สอาดโฉม. (2550). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพฯ : ฐานการพิมพ์จำกัด.

ประจบ ศรีวงษ์, วิไลวรรณ โยคุณ, สัญญา ใจคง, สิทธิพร นามมา. (2560). การพัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงินของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น*, 24(1), น. 105-117.

มโนชัย สุดจิตร. (2559). การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์การ เพื่อสนับสนุนประสิทธิผลการดำเนินงานในสถาบันการเงินเฉพาะกิจ : กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.). *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 13(60), น. 65-74.

วิทยา ด่านธำรงกูล. (2546). *การบริหาร = Management.* กรุงเทพฯ : บริษัทเธิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะฯ. (2545). *องค์การและการจัดการ.* กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา.* วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. จังหวัดสงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Best and Kahn James V. (1993). *Research in Education. 7 th ed.* Boston : Allyn and Bacon.